

НЕДЕЛЧО ДРАГАНОВ
ЦЕНАТА НА ЕДНА ЗАБРАДКА
(РАЗКАЗ С ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

chitanka.info

Срещу нашия хотел в Алже се намира малко бистро: тезгях, шест-седем американски столчета около него, зад него мъж и жена — собствениците. И още музик-бокс, натъпкан със стари, средно стари и най-нови шлагери. Малко заведение, в което и на пет души е вече тясно.

Често ходя в бистрото да изпия чашка кафе (кафето е отлично) и да побъбря със собствениците. Съдържателят, възрастен испанец, необикновено слаб и изсушен като египетска мумия, обича да разговаря. А известно е, че и аз съм голям бърбовец. Вечер испанецът пие анизет. След третата чаша той започва да разправя историята със забрадката. Но това не става изведнъж. Най-напред измъква отнякъде огромен пожълтял и орфан плик и го отваря с кокалести, треперещи пръсти. Кокалчетата на пръстите му са изпъкнали, напълно очертани, сякаш под кожата няма никаква плът. Пръстите му не го слушат и му трябва твърде много време, докато намери търсената снимка. Знам я наизуст. Толкова пъти съм я гледал, че бих могъл да направя точно копие на хората в нея, без да притежавам някакъв особен дар на рисувач. Хората гледат право в апарата с кръгли очи и щръкнали уши. На единия край стърчи испанецът — най-мършавият от всички. Той сочи с показалеца си и казва: „Това съм аз в затвора, този тук до мен сега е министър, а аз — собственик на бар. Това е животът.“ После аз трябва да го запитам защо е бил в затвора и той да ми отговори: „Защото бях антифашист, голям антифашист!“ Тупа с кокалчетата на пръстите мършавите си гърди и фъфле през зъби (само три зъба): „Аз съм камарад, стар камарад. Давах пари за републиканците, ехее!“ Прави широк жест с ръка: „Мене никой не може да ме излъже.“

След това идва ред на забрадката, женска забрадка — измачкана, похабена и доста поизмърсена. Изважда я изпод тезгяха. Пъстра женска кърпа с бели гълъби и надписи на различни езици: „Мир и дружба.“ Испанецът я разстила пред себе си, дълго я оправя с ръце, изпива на две-три големи глътки чаша анизет и разказва историята ѝ. Кърпата е подарък на жена му от неговия племенник. Донесъл я от младежкия фестивал в Букурещ. Кокалестите пръсти пак се ровят в плика и изваждат друга снимка — по-малка и по-запазена. И нея зная много добре. Някаква колона, която марширува, и отпред едър мускулест младеж, истински бабанка, държи знамето. Това е племенникът. „Виждате ли, той носи знамето, моят племенник,

Карлос! Хубаво момче, голям спортист. Носи знамето, а! Карлос донесе забрадката. Подарък на жена ми, скъп спомен.“

Жена му стои до него и се усмихва. Тя е руса, пълничка, немного възрастна, запазена, както всички бездетни жени, и още може да се харесва. Мъжът въпросително се обръща към нея. Сега е неин ред да каже нещо: „Ах, забрадката! Карлос ми я купи от Румъния...“ Стига ѝ толкоз. Мъжът ѝ я прекъсва: „Да, Карлос... той ни е като син. Хубав подарък на жена ми.“

Испанецът отново поглежда жена си.

— Аз — казва тя — имам и други кърпи, много кърпи за глава, но тази най-много обичам. И още си я нося. Карлос ми я донесе, завита в розова хартия: „Ето, лельо, донесох ти подарък...“

— Така беше — казва мъжът ѝ. — Карлос донесе подаръка в розова хартия и каза: „Ето, лельо, донесох ти подарък от фестивала.“

Двамата се усмихват и любовно гледат кърпата. Испанецът я приглажда с ръце. После си налива чаша анизет и пие, без да откъсва очи от кърпата.

Късно е и освен мене няма други клиенти. За какво да говорим? За кърпата, разбира се.

Когато прекали с пиенето — това се случва към полунощ, — испанецът съвсем се разнежва:

— Забрадката. Не я давам за нищо. Цялото бистро да ми вземат — могат. Аз съм стар другар и разбирам, но кърпата не давам. Жена си мога да сменя, кърпата — никога.

— Така е — казва жената, — като нищо ще ме смени, ако трябва да избира между мене и кърпата.

— Виждате ли, виждате ли — доволно се хили мъжът. Трите му зъба стърчат предизвикателно. — Това не е нещо, което се продава или заменя. И един милион да ми дават, не я продавам. Никога.

Той я сдипля грижливо и я слага под тезгяха.

Една вечер заварих племенника. Самия Карлос.

Испанецът — много развълнуван и горд — тържествено ми го представи.

— Племенникът, който донесе кърпата — каза той и ме погледна в лицето, за да види какво впечатление ми е направил Карлос. А той беше от тия здравеняци, които правят впечатление: висок, атлетическа фигура, истински mâle, както казват французите.

Разбира се, историята на кърпата бе разказана отначало, с най-големи подробности. По едно време Карлос ми прошепна:

— Затова избягвам да идвам тук. Хм, кърпата — голяма работа. Парите, които той ми даде, аз изпих и изпапах до сантим. А кърпата ми е подарък. На всички фестивалци подариха такива кърпи. Като се върнах, сетих се, че не нося нищо. Все пак, нали разбирате, дъртият ми даде бая пари. Тогава си спомних за кърпата и я бутнах на жена му. Хайде, аз се изпарявам, защото след малко ще ме запита, много загрижен, не съм ли платил твърде скъпо за нея...

ПРОДЪЛЖЕНИЕ

... И, разбира се, не забравих да се отбия в бистрото. Беше точно по обед. Испанецът и жена му обядваха. В дъното на тясното салонче, върху тезгяха, беше сложена голяма чиния: някакви мръвки плуваха в мазен сос. Жената стоеше от вътрешната страна, а мъжът ѝ, за да бъде срещу нея, се бе настанил на американско столче, от външната страна — дето сядат клиентите.

Когато влязох, двамата ме погледнаха равнодушно. Мъжът попита какво ще обичам. Рекох им да не се безпокоят, не бързам.

Те продължиха да ядат, като помляскваха и топяха с ръце — което някои французи смятат за много „шик“.

След малко мъжът мина отвътре и ме погледна въпросително:

— Едно кафе — рекох.

— Много добре, господине — отвърна той и ми се усмихна (зъбите в устата му бяха вече само два). В погледа му нещо трепна.

Поднесе кафето и рече очаквателно:

— Как сте, как вървят работите?

— Всичко върви много добре.

Той втренчи поглед: мъчеше се да си спомни къде ме е виждал. Но тъкмо когато може би щеше да се сети, влезе някакъв дебеланко, вмирисан на пот, и си поръча перно.

Жената си дояде, огледа мазните си пръсти, бръкна пред себе си, измъкна изпод тезгяха някаква кърпа и старателно избърса ръцете си. Докато кърпата се увиваше около ръцете ѝ, успях да забележа гълъбчето — измърсено и омазнено — и думата „дружба“ на френски — с много избледнели букви наистина. Жената небрежно бутна забрадката под тезгяха.

Човекът до мен изгълта перното си и излезе.

Испанецът отново втренчи поглед и като че ли се сети нещо, защото запита:

— Господине, вие... отдавна не сте идвали?

— Повече от година, ама вие май ме забравихте. Какво става със забрадката?

— Забрадката ли? — учуди се човекът. — А, да. Забрадката, разбира се...

Обади се и жената:

— Е, да, забрадката, спомняме си...

Но нямаше ентусиазъм в думите и на двамата.

— Как е Карлос, племенникът?

— Карлос ли? Вие познавате Карлос... Да, той е много добре... Карлос замина за Франция. Окончателно.

Поръчах си още едно кафе. Но сбърках. На испанеца не му се говореше — нито за кърпата, нито за племенника.

— Какво прави във Франция ли? Ами собственик е там на работилница. Да, да... Работилница с двама помощници и Карлос е шефът! — изпъчи се испанецът, но му липсваше увереност.

Набързо изсърбах кафето и се сбoguвах. На улицата се сетих, че съм забравил запалката си. Върнах се. Жената бършеше със забрадката мокрите петна върху тезгяха...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.